

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 4. 2024, sp. zn. 11 To 32/2024, ECLI:CZ:VSPH:2024:11.TO.32.2024.1

Číslo: 20/2025

Právní věta:

Státní zástupce není v přípravném řízení oprávněn zamítnout návrh, jímž se obviněný s argumentem, že pominul důvod vazby, domáhá zrušení peněžitě záruky. Pokud takovému návrhu nevyhoví, je povinen ho podle § 73a odst. 5 a § 73b odst. 2, 4 tr. ř. *per analogiam* předložit k rozhodnutí soudu příslušnému podle § 26 tr. ř.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 02.04.2024

Spisová značka: 11 To 32/2024

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Peněžitá záruka, Vazba

Předpisy: § 26 tr. ř.

§ 73a odst. 5 tr. ř.

§ 73b odst. 2 tr. ř.

§ 73b odst. 4 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zrušil ke stížnosti obviněného P. H. usnesení státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 11. 3. 2024, č. j. VZV 19/2022-2705.

Z odůvodnění:

1. Usnesením státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze (dále jen „státní zástupce“) ze dne 11. 3. 2024, č. j. VZV 19/2022-2705, bylo rozhodnuto tak, že podle § 73a odst. 5 tr. ř. a podle § 73a odst. 3 tr. ř. za použití § 73 odst. 6 tr. ř. se žádost obviněného P. H. ze dne 23. 2. 2024 o zrušení peněžitě záruky a zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí podaná prostřednictvím jeho obhájce zamítá.

2. Proti tomuto usnesení podal obviněný prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě stížnost, kterou následně podrobně odůvodnil podáním ze dne 25. 3. 2024. Ve stížnosti zejména namítá, že

napadené usnesení státního zástupce je nesprávné, neodůvodněné a nezákonné a zasahuje do základních práv obviněného. Obviněný poukázal na svoji žádost, kdy státnímu zástupci předložil obsáhlou a podrobnou argumentaci odůvodňující závěr, že vazební důvod podle § 67 písm. a) tr. ř. není u obviněného dán, a je tedy namístě rozhodnout o zrušení peněžitě záruky a omezení spočívajícího v zákazu vycestování, případně zrušit alespoň výše uvedené omezení. Státní zástupce se s argumentací uvedenou v žádosti vypořádal nedostatečně a chybně. Dále obsáhle argumentuje k neexistenci vazebního důvodu a ke zrušení zákazu vycestování. Závěrem obviněný navrhl, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 tr. ř. jako usnesení nezákonné zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že podle § 73a odst. 5 tr. ř. se zrušuje peněžitá záruka nahrazující vazbu obviněného P. H. podle § 73a odst. 1 tr. ř., neboť není dán vazební důvod podle § 67 písm. a) tr. ř.; zároveň se podle § 73a odst. 3 tr. ř. za použití § 73 odst. 6 tr. ř. zrušuje omezení spočívající v zákazu vycestování uložené obviněnému P. H. podle § 73a odst. 3 tr. ř. za použití § 73 odst. 5 tr. ř. Rovněž učinil alternativní návrh, aby Vrchní soud v Praze napadené usnesení v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 tr. ř. jako nezákonné zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že podle § 73a odst. 3 tr. ř. za použití § 73 odst. 6 tr. ř. se zrušuje omezení spočívající v zákazu vycestování uložené obviněnému P. H. podle § 73a odst. 3 tr. ř. za použití § 73 odst. 5 tr. ř.

3. Ke stížnosti obviněného podal dne 18. 3. 2024 státní zástupce vyjádření, v němž stížnost označil za nedůvodnou s tím, že neshledal důvod k postupu podle § 146 odst. 1 tr. ř. a stížnost předložil Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí. Dále uvedl, že trestní věc je ve fázi po podání návrhu na podání obžaloby. Obžaloba doposud nebyla podána, kdy podle sdělení státního zástupce lze zřejmě očekávat podání obžaloby v dané trestní věci v polovině měsíce dubna tohoto roku.

4. Vrchní soud v Praze z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost obviněného je důvodná, nikoliv však z důvodů, které obviněný namítal.

5. Ze spisového materiálu bylo zjištěno, že usnesením policejního orgánu ze dne 14. 6. 2022, č. j. NCOZ-6080-4/TČ-2022-412100, které obviněný převzal dne 15. 6. 2022, s právní mocí dne 7. 11. 2022, bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání mj. i obviněného P. H., a to jednak v části 1. pro zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 1., 2. tr. zákoníku (u něhož je ohrožen trestní sazbu na dvě léta až deset let), a v části 2., oddíl 2.1. pro zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku ve formě účastenství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (u něhož je ohrožen trestní sazbu na tři léta až deset let), přičemž podle § 108 tr. zákoníku se horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody stanovené v trestním zákoně u pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny zvyšuje o jednu třetinu.

6. Usnesením soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 17. 6. 2022, sp. zn. 20 Nt 1026/2022, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 7. 2022, sp. zn. 61 To 400/2022, byl obviněný P. H. vzat do vazby podle § 73b odst. 1 tr. ř. za použití § 68 odst. 1 tr. ř. z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b) tr. ř., přičemž počátek vazby byl stanoven dnem 15. 6. 2022 v 06:09 hod. Usnesením státního zástupce ze dne 27. 8. 2022, sp. zn. VZV 19/2022, bylo rozhodnuto, že důvod vazby podle § 67 písm. b) tr. ř. u obviněného pominul. Usnesením téhož státního zástupce z téhož dne, téže spisové značky, s právní mocí dne 30. 8. 2022, bylo rozhodnuto, že je možno nahradit důvod vazby útekové peněžitou zárukou ve výši 6 000 000 Kč podle § 73a odst. 2 písm. a) tr. ř. a zákazem vycestování z České republiky do zahraničí podle § 73a odst. 3 tr. ř. Následně byl stěžovatel usnesením státního zástupce ze dne 30. 8. 2022, sp. zn. VZV 19/2022, podle § 73a odst. 1 tr. ř. propuštěn z vazby na svobodu, a to za současného přijetí peněžitě záruky ve výši 6 mil. Kč.

7. Je vhodné poukázat na skutečnost, že obviněný dne 16. 6. 2023 podal žádost o zrušení omezení

spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí, kdy státní zástupce tuto žádost usnesením ze dne 20. 6. 2023 zamítl. V této žádosti se obviněný výslovně domáhal toliko zrušení výše uvedeného omezení, kdy se oproti nyní projednávané věci nedomáhal pominutí důvodu vazby útěkové. Obviněný proti usnesení státního zástupce podal v zákonné lhůtě stížnost, o které rozhodoval Vrchní soud v Praze, který stížnost usnesením ze dne 3. 8. 2023, sp. zn. 11 To 65/2023, zamítl postupem podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.

8. Vrchní soud v Praze akcentuje, že dříve, než započal věcně přezkoumávat napadené usnesení, si musel vyřešit otázku, zda byl státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Praze příslušný k rozhodnutí o žádosti obviněného. Zde je nutné připomenout, že obviněný ve své žádosti ze dne 23. 2. 2024 výslovně uvedl, že primárně dává podnět k přezkoumání trvání vazebního důvodu a navrhuje zrušení peněžitě záruky a omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí z důvodu zániku vazebního důvodu. Alternativním návrhem se domáhal zrušení výše uvedeného omezení. Svůj návrh primárně opřel o důvod, že v jeho případě již není dán důvod vazby útěkové podle § 67 písm. a) tr. ř. Tuto premisu argumentačně rozvinul na šestnácti stránkách předmětné žádosti.

9. Jak již bylo výše uvedeno, státní zástupce uvedenou žádost zamítl postupem podle § 73a odst. 3, 5 tr. ř. za použití § 73 odst. 6 tr. ř. Státní zástupce zřejmě dovodil (v odůvodnění napadeného usnesení se touto skutečností nezabývá), že je příslušným orgánem k rozhodnutí o návrhu obviněného na zrušení peněžitě záruky, z ustanovení § 73a odst. 5 tr. ř., které říká, že peněžitou záruku zruší nebo změni její výši na návrh obviněného nebo osoby, která ji složila, anebo i bez návrhu soud nebo státní zástupce, který v té době vede řízení, jestliže pominuly důvody, které k jejímu přijetí vedly, nebo se změnily okolnosti rozhodné pro určení její výše. Rozhodne-li o zrušení peněžitě záruky nebo o jejím připadnutí státu, přezkoumá zároveň, zda nejsou dány důvody pro rozhodnutí o vzetí do vazby, a případně provede potřebné úkony. Ve vztahu k žádosti obviněného o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování řeší příslušnost státního zástupce k rozhodnutí ustanovení § 73b odst. 5 tr. ř. Ustanovení § 73b odst. 5 tr. ř. říká, že o žádosti o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí, které bylo obviněnému uloženo podle § 73 odst. 5 nebo § 73a odst. 3, nebo o zrušení předběžného opatření nahrazujícího vazbu rozhoduje soud a v přípravném řízení státní zástupce. V této části odůvodnění je možné připomenout, že o předchozím návrhu obviněného na zrušení výše uvedeného omezení ze dne 16. 6. 2023 (viz bod 7. odůvodnění) rozhodl státní zástupce v souladu s ustanovením § 73b odst. 5 tr. ř. Nicméně v nyní projednávané věci státní zástupce pominul, že návrh obviněného nesměřoval výlučně ke zrušení omezení spočívajícího ve vycestování do zahraničí (byť tento návrh byl alternativně učiněn), ale primárně směřoval k rozhodnutí o tom, že u obviněného P. H. pominul důvod vazby útěkové podle § 67 písm. a) tr. ř., a tedy podle tvrzení obviněného „u tohoto již následně nejsou dány důvody pro peněžitou záruku a uvedené omezení“. Návrh obviněného se tedy týkal primárně změny důvodu vazby ve smyslu pominutí důvodu vazby útěkové, od kterého se následně odvíjí institut a omezení nahrazující tento vazební důvod. V daném případě podle názoru stížnostního soudu by byl státní zástupce příslušný k rozhodnutí o celém návrhu obviněného pouze v případě, pokud by tomuto návrhu zcela vyhověl. Tento názor stížnostního soudu vychází z výkladu ustanovení § 73b odst. 2, 4 tr. ř. a ustanovení § 73a odst. 5 tr. ř. a rovněž i s přihlédnutím k ustanovení § 146a odst. 1 písm. b) tr. ř.

10. V ustanovení § 73b odst. 5 tr. ř. je užitá dikce o žádosti o zrušení omezení..., tedy gramatickým a logickým [s přihlédnutím k § 146a odst. 1 písm. b) tr. ř.] výkladem lze dospět k závěru, že v přípravném řízení státní zástupce může rozhodnout o žádosti obviněného ve smyslu jejího vyhovění, ale i jejího zamítnutí. Na druhou stranu je namístě uvést, že ustanovení § 73a odst. 5 tr. ř. se vztahuje, jak již bylo naznačeno, na rozhodnutí o zrušení nebo změně již přijaté peněžitě záruky. Stručně řečeno, zákon v tomto ustanovení předpokládá, že je rozhodováno jak v době, kdy je obviněný na svobodě a vazební důvod je nahrazen peněžitou zárukou, tak i v době, kdy je obviněný ve vazbě. Za tohoto stavu věci je umožněno podle uvedeného ustanovení rozhodnout negativně i

pozitivně toliko soudu (soudci) a státnímu zástupci v přípravném řízení výhradně pozitivně (pouze ve prospěch obviněného) o zrušení či změně peněžitě záruky.

11. Vše výše uvedené je pak nutné posoudit i ve vztahu k ustanovení § 146a odst. 1 písm. b) tr. ř., ve kterém zákon mj. taxativně uvádí rozhodnutí státního zástupce, která podléhají přezkumu soudu tak, že příslušný soud (ustanovení upravuje příslušnost soudu k rozhodování o řádném oprávněném prostředku v přípravném řízení a je v poměru speciality k obecným ustanovením o věcné a místní příslušnosti soudů) rozhoduje o stížnosti proti rozhodnutí, kterým státní zástupce rozhodl o žádosti o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí, o uložení předběžného opatření (§ 88m odst. 2), o tom, že se nepovolí setkání obviněného s poškozeným, osobou mu blízkou nebo jinou osobou (§ 88d odst. 2), nebo o žádosti o zrušení předběžného opatření (§ 88n odst. 3). I ve výše uvedeném výčtu rozhodnutí státního zástupce absentuje rozhodnutí, jímž by státní zástupce rozhodl (míněno negativně) o zrušení či omezení výše peněžitě záruky ve smyslu § 73a odst. 5 tr. ř.

12. Stížnostní soud tedy dospěl k závěru, že státní zástupce v přípravném řízení není nadán pravomocí k negativnímu rozhodnutí o návrhu obviněného na zrušení peněžitě záruky. Shora uvedený závěr vychází ze zásady, že o vazbě obviněného a o jejím dalším trvání rozhoduje soud. Tato zásada pak plně dopadá na negativní rozhodnutí státního zástupce o změně důvodů vazby podle § 73b odst. 4 tr. ř. Pokud státní zástupce v přípravném řízení nevyhoví žádosti obviněného na pominutí vazebního důvodu, je povinen předmětnou žádost předložit k rozhodnutí soudci příslušného soudu ve smyslu § 26 tr. ř. Dále je nutné akcentovat, že v dané věci alternativní návrh, o kterém by byl oprávněn státní zástupce rozhodnout, sdílí osud primárního návrhu, kde je k rozhodnutí příslušný soud daný podle § 26 tr. ř., neboť instituty a omezení nahrazující vazbu nemohou existovat bez konkrétního vazebního důvodu.

13. Lze tedy konstatovat, že výjimkou z výše uvedené zásady jsou pozitivní rozhodnutí státního zástupce v přípravném řízení podle § 73b odst. 4, 6 tr. ř. Pouze u rozhodnutí podle § 73b odst. 5 tr. ř. může státní zástupce rozhodnout o žádosti rovněž negativně, kdy ve zbývajících případech může státní zástupce učinit v přípravném řízení rozhodnutí pouze ve prospěch obviněného, tedy pokud v těchto případech žádosti obviněného státní zástupce v přípravném řízení nevyhoví, musí věc předložit k rozhodnutí soudu, resp. soudci.

14. S ohledem na vše výše uvedené Vrchní soud v Praze bez dalšího zrušil podle § 149 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení, neboť bylo vydáno k tomu neoprávněným orgánem, kdy následně bude žádost obviněného předložena k rozhodnutí soudu příslušnému podle § 26 tr. ř. Z důvodů výše uvedených se stížnostní soud nemůže vyjadřovat k jednotlivým stížnostním námitkám obviněného.